GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ĐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 167. | *Joi 13 (25) Septembre* | 1884.

Braşovŭ în 12 (24) Septembre.

„Contrarii noştri facŭ totŭ ce le stă în putinţă ca se discrediteze lupta nóstră pentru libertate. Ce facemŭ noi ca sĕ informămŭ mai bine pe monarchŭ, ţéra şi străinătatea despre sânţenia causei naţionale a Românilorŭ?“

In aceiaşĭ đi în care s'a tipăritŭ numĕrulŭ 164 alŭ fóiei nóstre, unde ne-amŭ ocupatŭ de acéstă însemnată cestiune, a apărutŭ în „Neues Wiener Tagblatt“ unŭ pamfletŭ în contra Românilorŭ ardelenĭ, care póte servi de modelŭ tuturorŭ pamfletiştilorŭ.

Reproducemŭ mai josŭ în traducere fidelŭ acestŭ articulŭ alŭ điarului vienesŭ.

Cetitorii noştri vorŭ cunósce îndată fântâna din care şi-a luatŭ scriitorulŭ lui informaţiunile.

„Neues Wiener Tagblatt“ este unŭ điarŭ fórte rĕspânditŭ şi suntemŭ înformaţĭ că este cu predilecţiune cetitŭ şi de unele persóne din cercurile mai înalte. Biroulŭ de pressă din Pesta a credutŭ dér că nu va fi de prisosŭ ca se scrie şi în acésta fóie ceva despre „propaganda irredentei române,“ care „silesce“ acum pe d-lŭ Tisza de a se face din omŭ liberalŭ, ce erá, celŭ mai aprigŭ reacţiunarŭ.

Când s'a auđitŭ că d-lŭ Tisza voiesce se introducă mĕsurĭ esceptionale, tótă lumea s'a miratŭ, pentru că nu-i erá cunoscută nicĭ o împrejurare, care se justifice luarea unorŭ astfelŭ, de mĕsurĭ estreme. Trebuie dér sĕ se găséscă unŭ pretecstŭ prin care sĕ se esplice poftele reacţionare ale d-lui Tisza. Contrarii noştri n'au trebuitŭ sĕ caute multŭ, căcĭ açi sunt cele 3 milióne de Românĭ, carĭ de şépte-spre-đece anĭ sunt espuşĭ celorŭ mai marĭ nedreptăţirĭ şi prigonirĭ totŭ numai sub cuvêntŭ că sunt unŭ elementŭ periculosŭ, care nu se gândesce decâtŭ la distrugerea statului.....

Foile maghiare oposiţionale au declaratŭ serbătoresce, că cea mai profundă linişte a domnitŭ în Ungaria şi Transilvania de 17 anĭ încóce şi că nicĭ o agitaţiune naţională nu s'a ivit, care se recéră luarea de mĕsurĭ estraordinare. Despre acésta nu vrea sĕ scie nimicŭ autorulŭ articulului din „Tagblatt“ cu atâtŭ mai multe însĕ scie sĕ ne istoriséscă despre cele ce nu s'au scrisu nicăirĭ şi nu s'au întêmplatŭ nicĭodată.

Spre a arĕtă câtŭ de periculoşĭ sunt Românii ardelenĭ pentru esistenţa statului „Wiener Tagblatt“ spune, că studenţii românĭ au arsŭ în piaţa Sibiiului tóte điarele-unguresci. Amŭ ajunsŭ dér ca şi scandalurile tinerimei maghiare din Clujiu sĕ se încarce totŭ în spinarea nóstră. Ne mirămŭ că unŭ điarŭ ca „Tagblatt“ din Viena nu se ruşinéză de a scrie astfelŭ de neadevĕrurĭ şi de a întortocá faptele. De altă parte însĕ trebue sĕ recunóscemŭ, că décă ar fi vorbitŭ de turburările provocate de tinerimea maghiară din Clujiu în contra Românilorŭ, nu puté se ajungă la conclusiunea, că Românii sunt elementulŭ subversivŭ şi că numai din causa lorŭ pregătesce d-lŭ Tisza mĕsurile esceptionale.

Scimŭ fórte bine că „W. Tagblatt,“ ca organŭ alŭ Nemţilorŭ centralişti, cochetéză cu cumetrii sĕi dualişti de odinióră şi doresce în inima sa ca sĕ se reîntórcă acele timpuri, când domneau numai ei cu Maghiarii în monarchiă şi când toţĭ cei ce nu se închinau lorŭ erau „contrarĭ ai unităţii statului.“

Le place celorŭ dela „Tagblatt“ metoda ce-o observă d-lŭ Tisza faţă de naţionalităţĭ şi se provócă la ea, ca la unŭ esemplu đicêndŭ: de ce se nu se pótă la noi ceea-ce se póte în Ungaria şi'n Transilvania?

Noi din parte-ne đicemŭ: De ce sĕ nu se pótă în Transilvania şi Ungaria ceea ce este cu putinţă în Austria? De ce cele trei milióne de Românĭ sĕ fie mai puţinŭ considerate ca câteva sute de mii de Slovenĭ din Austria?

Dér nu voimŭ se polemisămŭ ađi cu „Wiener Tagblatt.“ Amŭ voitŭ numai se arĕtămŭ cu ce perseveranţă lucră duşmanii noştri şi ađi, ca înainte cu 17 anĭ, pentru de a ne discreditá la curtea din Viena.

Intrebămŭ încă odată pe toţi cei chiămaţĭ: Ce se face din partea nóstră ca sĕ se paraliseze aceste rĕutăcióse uneltirĭ şi sĕ se informeze opiniunea publică asupra stărei adevĕrate a lucrurilorŭ?

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Tĕrgulŭ Mureşului, 24 Septemvre. — Archiducele Iosifŭ a plecatŭ erĭ după amédi la 5 óre. La despărţire đise către comitele supremŭ, că în anulŭ viitorŭ Regele va inspectá în persónă cele patru-spre-đece bataliόne de honveđi din districtulŭ Ardélului.

Bruxela, 23 Septemvre. — Aniversarea de astăđi a revoluţiunei dela 1830 poporulŭ adunatŭ în numĕrŭ fórte mare a întrebuinţat'o pentru a face manifestaţiunĭ liberale. Inaintea monumentelorŭ s'au ţinutŭ discursurĭ liberale. Cu tótă iritaţiunea cea mare a mulţimei s'a pututŭ însĕ susţiné ordinea. Doi redactorĭ ai điarului republicanŭ au fostŭ arestaţĭ. Poliţia a confiscatŭ mai multe foi volante republicane.

Paris, 24 Septemvre, — Scirea, că guvernulŭ francesŭ a provocatŭ pe tóte societăţile de drumŭ de ferŭ spre a denunţá tarifele internaţionale, nu este adevĕrată.

CRONICA ĐILEI.

In urma esceselorŭ întêmplate în diferite localităţĭ ale Croaţiei, magistratulŭ din Agramŭ a afişatŭ o ordinaţiune, prin care se interđice birturilorŭ şi cafenelelorŭ d'a rĕmâne deschise peste o óră anumită, se oprescŭ cântările şi circulaţiunile demonstrative, atacurile asupra persónelorŭ şi proprietarilorŭ, fie prin vorbă seu faptă, precum şi împrăştiarea de sgomote false şi aţîţarea lă ură şi duşmăniă în contra persónelorŭ, claselorŭ şi partidelorŭ. Capii familielorŭ şi stăpânii suntŭ însărcinaţĭ sĕ nu lase după 8 ore pe membrii familiei şi pe lucrătorĭ pe strade, er porţile sĕ fie la 9 óre închise. Organele poliţienescĭ au dreptŭ în casŭ de escese sĕ facă usŭ de arme, escedenţii suntŭ ameninţaţĭ cu isgonirea din oraşŭ. In casŭ de necesitate se vorŭ luá şi alte mĕsurĭ esceptionale.

Redactorulŭ điarului »Sloboda,« care a fostŭ arestatŭ pentru aţîţarea în contra partidei guvernameatale, a refusatŭ d'a apelá în contra arestărei sale. Krajaţ apĕrătorulŭ sĕu înaintea juraţilorŭ dice, că în articolulŭ incriminatŭ redactorulŭ n'a trecutŭ mĕsura adevĕratei critice, precum se exercită ea în Francia, Anglia şi Belgia.

Banulŭ Croaţiei a plecatŭ la Pesta, ca sĕ asiste la deschiderea dietei şi la 30 Septemvre se va întórce îndĕrĕtŭ la Agramŭ.

*

Cei din Pesta nu sunt nicĭ decum mulţămiţĭ cu resultatulŭ alegerilorŭ din Croaţia. I-a amĕrîtŭ multŭ crescerea partidei lui Starcevicĭ. Oficiosulŭ »Nemzet« constată, că maioritatea de pănă acum a partidei guvernamentale numerice n'a suferitŭ nicĭ o perdere, dar oposiţiunea moderată a fostŭ complectŭ sdrobită de ultraiştĭ. Din contră oposiţionalulŭ »Pesti Napló« vede deja în Croaţia, că tóte lucrurile au sĕ ia unŭ sfêrşitŭ, căcĭ noua dietă croată e slăbită în modŭ considerabilŭ şi că nu e posibilŭ în împrejurările de faţă sĕ se mănţină stările constituţionale ale Croaţiei. Calea concesiunilorŭ faţă cu Croaţia încă nu s'ă percursŭ, şi trebuie decĭ o schimbare fundamentală în pactulŭ ungaro-croatŭ.

*

Điarulŭ parisianŭ »République Française« đice, că la întâlnirea celorŭ trei împĕrăţĭ s'ar fi vorbitŭ şi despre situaţiunea din sudostulŭ Europei. Fóia oportunistică din Parisŭ đice, că de cumva se va fi decisŭ la întêlnirea din Skiernevice, ca sĕ se susţină status quo, atuncĭ sĕ fimŭ pregătiţĭ la aceea, că Austria îşĭ va întinde înfluinţa sa asupra României şi asupra Sêrbiei, éră Rusia îşĭ va supune Bulgaria din ce în ce totŭ mai multŭ domniei sale, după ce pe Muntenegrulŭ l'au trasŭ cu totulŭ în sfera puterii sale. Seu dóră împĕraţii au păşitŭ la o împărţire pe cale pacĭnică a imperiului otomanŭ? Abstrăgêndŭ dela alte puterĭ, carĭ încă au unŭ dreptŭ de a-şĭ dá părerea la unŭ actŭ atâta de însemnatŭ, se pare totuşĭ soluţiunea finală a cestiunei acesteia pré timpuriă. Cu tóte acestea Porta otomană are totă dreptatea de a fi forte îngrijată şi de ceea ce se teme nicĭ nu va scăpá. Şi de-i vorŭ mai fi lungitŭ puternicii stăpânitorĭ ai Europii deocamdată încă pe câţĭva anĭ firulŭ vieţii imperiului turcescŭ, totuşĭ multă vreme nu va mai trece până când îi vorŭ mâncá coliva popórele creştine, pe carĭ le-au ţiranisatŭ Turcii mai bine de patru secule. Bine ar fi de ar fi învĕţatŭ minte acele popóre şi devenindŭ ađi-mâne de capulŭ lorŭ de arŭ trăí ca fraţii în dragoste şi în pace.

*

»Mot d'Ordre« publică unŭ articolŭ relativŭ la întrevederea monarchilorŭ în Skiernievice şi đice, că cu acéstă ocasiune s'au stabilitŭ între cele trei puterĭ următorele patru puncte: 1) Sĕ se împedece Anglia de a confiscá Egiptulŭ şi canalulŭ de Suez în profitulŭ sĕu. 2) Sĕ se pregătescă regulamentulŭ cestiunei Congului şi sĕ se pună o margine pretenţiunilorŭ Englesilorŭ în ce privesce pămênturile africane, uşurându-se întinderea colonială a Germaniei. 3) Sĕ se modereze nerăbdarea naţionalităţilorŭ dela Dunărea de josŭ şi sĕ se caute unŭ *modus vivendi* între Austro-Ungaria şi Rusia, ale cărorŭ interese în Orientŭ suntŭ în formală oposiţiune. 4) Sĕ se caute în fine mijlócele de a se înfrêna tóte tendinţele liberale ale popórelorŭ, avêndŭ nepreţuitulŭ folosŭ d'a fi întratŭ în alianţă.

Cu alte cuvinte, cine vrea sĕ între în alianţă, trebue sĕ fie reacţiunarŭ.

*

Cu tótă întêlnirea dela Skiernevice, cei din Berlinŭ n'au pututŭ scăpá de fiorii recĭ ce le-a causatŭ unŭ articolŭ alŭ điarului rusescŭ „Nowoje Wremja.“ Declară adecă acesta, că în casulŭ când Anglia ar anexá Egiptulŭ, Rusia va cere neapĕratŭ sĕ se schimbe tractatulŭ Dardanelelorŭ, în sensulŭ ca vasele de rĕsboiŭ rusescĭ sĕ aibă liberă trecere prin Dardanele. E întrebarea însă, décă d. Bismark va lăsá pe Anglia sĕ-şĭ anexeze Egiptulŭ. După articolulŭ điarului »Mot d'Ordre,« cancelarulŭ germanŭ numai acésta nu va îngădui Englesilorŭ.

ITALIA ŞI INTREVEDEREA MONARCHILORU.

Rapórtele publicate de »Agenţia Stefani« despre întêlnirea din Skiernievice au neliniştitŭ multŭ pe Italienĭ, din causă că din acele raporte nu sciu nimicŭ ce s'a petrecutŭ în castelulŭ polonŭ.

Pusu-sau acolo basele unei nouĕ alianţe triple? Pusu-s'a la cale o procedere comună în contra egoismului englesŭ? Inţelesu-s'au în privinţa mĕsurilorŭ spre a se împedecá ciuma asiatică se nu intre în Europa? Seu s'a întocmitŭ o nouă cartă politică, ca sé se asigure fericirea popórelorŭ?

Nimicŭ din tóte acestea nu sciu Italienii şi »Dirito« organulŭ lui Mancinii încă tace mutŭ. Ḑiarele pentarchiste imputā ministrului de esterne că prin atitudinea sa la conferinţa din Londra, unde a voitŭ sĕ dea la toţī dreptate, şi-a înstrăinatŭ pe toţī. Anglia l'a felicitatŭ, dér acum nu mai ţine sémă de elŭ; Germania l'a uitatŭ; Austria nu l'a iubitŭ nicī odată şi se bucură că s'a scuturatŭ de amiciţia cu elŭ.

După cercetările ḑiarelorŭ oposiţionale italiane, întêlnirea tocmai a apropiatŭ rĕsboiulŭ, şi acésta părere va produce póte în cameră interpelărī. Destulă ruşine a suferitŭ ţéra, strigă oposiţiunea, se mai sufere acum şi daune? Ceea ce au hotărîtŭ cei trei împĕraţī este clarŭ: apăsarea tuturorŭ bărbaţilorŭ liberī. Şi Mancinī încă totŭ întinde mâna într'acolo? A renunţatŭ elŭ óre, acum la bătrâneţe, la tóte nisuinţele sale ideale din juneţe? O câtŭ de adevĕratŭ este că Senectus est morbus. Sĕrmane Mancinī, dér mai sĕrmană Italiă!

Astfelŭ strigă fóia lui Crispi.

HORIA ŞI CLOŞCA.

Sub acestŭ titlu publică „Neues Wiener Tagblatt" dela 19 Septemvre st. n. următorulŭ articolŭ, a cărui tendenţiositate este vĕdită:

Suntŭ acum o sută de anī. Împĕratulŭ Iosifŭ poruncī sĕ se conscrie poporaţiunea din Ungaria şi Ardélŭ; ţĕranii românī însĕ n'au cunoscutŭ deplinŭ însemnătatea acestei conscrierī, ci au credutŭ că împĕratulŭ vré sĕ înroleze ostaşī şi d'aceea a poruncitŭ sĕ se înscrie la unŭ locŭ atâta sumă de nume. In marī masse alergară ei la loculŭ de conscriere cerêndŭ sĕ îmbrace chiar atuncī postavulŭ ce-lŭ cu douĕ culorī. Viaţa ostăşéscă e o viaţă frumósă şi p'atuncī li se păré apăsaţilorŭ robī, că e cea mai strălucită libertate — eliberarea de sub proprietarī, carī pretindeu grea muncă şi, ce e mai multŭ, şi folosulŭ muncii. O oştire de cerşitorī părăsiră miserabilele lorŭ colibe, pe flămândele lorŭ soţii şi copii, carī nu cereu decâtŭ pâne, dér pe care ei nu li-o puteu dá. Ostaşī apărură în curêndŭ pe câmpŭ, dér ei călcară drepturile proprietarilorŭ, carī voiau sĕ întórcă îndĕrĕtŭ la datoriile lorŭ cu baionetele pe robī. Atuncī se puse în fruntea desperatei cete ţĕranulŭ Horia séu cum se mai numea Nicolae Ursu şi o amăgi, că împĕratulŭ va dispune o nouă împărţire de pămêntŭ, îndată ce proprietarii maghiarī vorŭ fi ucişī. Revoluţionarulŭ avea duoi puternicī aliaţī: ura şi fómea, şi turma de sclavī rĕbdătorī şi supuşī devenī peste nópte o órdă de lupī setoşī de sânge. In puţine ḑile se alăturară pe lângă capulŭ ravoltaţilorŭ, care apelă la cele mai sĕlbatice pasiunī, treiḑecī de mii de ucigaşī, carī cutreerară ţéra ardêndŭ şi devastândŭ şi năvăliră asupra proprietarilorŭ, carī nu presimţiseră nimicŭ, înmormêntândŭ prin focŭ şi sabiă, în cenuşe şi în sânge vechia ordine a lucrurilorŭ. Peste şéseḑecī de sate fură distruse, mai multe sute de curţī de-ale nobililorŭ rase din faţa pămêntului, peste cincī mii de ómenī ucişī.

O sută de anī suntŭ de când Horia, conducĕtorulŭ rĕsboiului ţĕrănescŭ, şi Cloşca, credinciosulŭ sĕu adjutantŭ, după înăbuşirea sângerósei rĕscóle, fură frânţī în róta în Alba-Iulia. Robia fù desfiinţată, unŭ sistemŭ liberalŭ creà nouĕ şi mai bune referinţe, care paraliséză tóte revoluţiunile agrare. Dér Românii suntŭ încă totŭ muncitorii de pe câmpŭ şi Maghiarii stăpânī pe locurile nobililorŭ. Fómea nu mai împinge óstea ţĕranilorŭ la fapte de desperare. Dér ura naţională a continuatŭ a trăi întregŭ secululŭ şi adī se ridică din nou în flacăre luminóse, ca acum o sută de anī. Românii îşī aducŭ aminte de Horia şi Cloşca şi facŭ din revoluţionarii agrarī, din devastatorī, ucigaşī şi incendiatorī, martirī naţionalī. Printr'o serbare seculară măreţă pretutindenea în româneseculŭ Ardélŭ are sĕ se dea memoriei lorŭ obolulŭ admiraţiunii şi adorării lorŭ. Ce e dreptŭ n'au fostŭ altŭceva decâtŭ capī de brigandī acestī rĕsvrătitorī ţĕranī, carī au vrutŭ sĕ curéţe pămêntulŭ, ca sĕ-lŭ pótă împărţi apoi între sclavī, carī sfărîmaseră lanţurile lorŭ. Adī însĕ ḑiarele române îi sĕrbătorescŭ ca pe „marii anteluptătorī ai ideei române de unitate.« »Gazeta Transilvaniei« bate cu îndeletnicire toba pentru noua şi rĕutăciósa demonstraţiune în contra statului ungarŭ. (? — Red. Gaz.) Unŭ comitetŭ festivŭ s'a şi formatŭ deja, care are sĕ îngrijéscă, ca serbarea seculară în memoria lui Horia şi Cloşca sĕ aibă strălucirea ce i se cuvine. Se va edità şi unŭ „Albumŭ alŭ lui Horia,« în care poeţii românī vorŭ cântă în versuleţe gentile faptele gloriose ale vechilorŭ eroi, carī pe copii Maghiarilorŭ, fugiţī din castelele incendiate ale părinţilorŭ lorŭ, i-au svêrlitŭ cu mâna lorŭ îndĕrĕtŭ în flacărī, precum s'a doveditŭ acésta despre Horia şi Cloşca prin acte. Apelulŭ către poeţii naţionalī deja s'a făcutŭ, şi contribuirile lorŭ se vorŭ primi pânā la 25 Septemvre.

Mai departe, cu acéstă strălucită ocasiune, are sĕ se creeze unŭ „Fondŭ alŭ lui Horia,« a cărui destinaţiune nu se lămuresce, fiindcă nu e trebuinţă de lămurire. E vorba sĕ se creeze o cassă de rĕsboiu naţionalŭ în contra Maghiarilorŭ, argumentele sunătóre, trupele ajutătóre scânteiătóre pentru »idea unităţii naţionale.« Listele de adunatŭ banī s'au împărţitŭ deja în tótă ţéra; comitetulŭ festivŭ a trimesŭ împreună cu ele unŭ apelŭ tipăritŭ, d'a jertfi fiecare contribuindŭ cu ceva, unŭ apelŭ care încheiă cu cuvintele: »Contămŭ pe sprijinulŭ tuturorŭ Românilorŭ în împlinirea sarcinei ce ne-amŭ luatŭ. Nu uitaţī, că străinii ne privescŭ!«

La svêrcolirī naţionale de felulŭ acesta, la demonstraţiunī ca sĕrbătorirea lui Horia séu ca a studenţilorŭ românī, carī au arsŭ pe piaţa publică din Sibiu ḑiarele unguresci, (?? — Red. Gaz.) la întréga propagandă a „Irredentei« române póte că s'a gânditŭ şi primulŭ ministru ungurescŭ, când a vorbitŭ în Oradea mare despre plănuitele mĕsurī esceptionale ale guvernului. Décă şi întru câtŭ bărbaţii guvernului din Pesta vorŭ isbutī sĕ înăbuşéscă condamnabilele svêrcolirī, acésta rĕmâne o cestiune deschisă. Noi nu ne simţimŭ chemaţī a o desbate şi a o cumpăni, întru câtŭ mĕsurile esceptionale pentru unŭ timpŭ óre-care vorŭ suportà ura, care trăesce în poporŭ de o sută de anī. Cabinetulŭ Tisza a sciutŭ desvoltà pânā acum totdéuna mare energiă, când a fostŭ vorba de cestiunī în care erá angajată egemonia naţională. Sperămŭ, că energia sa va înfrânge victoriosŭ şi resistenţa „Irredentei« române; nu ni se pare însă a fi constatatŭ, că noua evangeliă dela Oradea mare trebue sĕ aibă şi isbêndă. Cum amŭ ḑisŭ, nu vremŭ sĕ desbatemŭ sorţii aceleia, dér la unŭ lucru facemŭ atenţī pe vecinii nostri de dincolo de Leita: la reacţiunea ce o esercită asupra Ungariei unele aspiraţiunī naţionale ce'şī ridică cu cutezanţă capulŭ în Austria. De mai multŭ de unŭ anŭ, dela cea dintêiu furtună cu insemnele din Agramŭ, amŭ avutŭ deja de repeţite orī ocasiune a indicá acéstă apariţiune. Ungaria care, precum a ḑisŭ deunădī Colomanŭ Tisza, datoresce liberalismului instituţiunile sale constituţionale, a privitŭ fără sĕ ia parte, ba póte chiarŭ bucurêndu-se, cum liberalilorŭ li s'a smulsŭ cârma din mână în jumătatea de dincóce a imperului, pentru ca sĕ 'nflorescă grăulŭ federalismului, pentru ca sĕ'i pótă cresce spiculŭ mare. Duoi anī numĕră era de împĕcare a Austriei, când Românii din Ungaria şi Ardélŭ, carī 14 anī au statŭ în reservă, apărură cu unŭ programŭ, în care cerŭ drepturī de statŭ.

In véra acésta însă hotărîră din nou, sĕ se ţină de programŭ, care cere deplina autonomiă a Ardélului şi predarea lui în mânile Românilorŭ, declară dualismulŭ în monarchiă ca o »cestiune deschisă,« faţă cu care »Ardélulŭ autonomŭ va luá mai târḑiu o atitudime.« Precum Polonii din Austria privescŭ în acéstă monarchiă unŭ instrumentŭ pentru realisarea tradiţiunilorŭ jagelone, aşa cei din Agramŭ vĕdŭ în ea unŭ instrumentŭ pentru înplinirea dorinţelorŭ marī-croate şi ideei lui Derzislaw. Şi precum în Brünn suntŭ ameninţaţī Nemţiī cu o »vesperă siciliană, aşa în Sibiu se sĕrbătoresce memoria lui Horia şi Cloşca. Paritatea în adevĕrŭ nu lasă nimicŭ de doritŭ. Numai trebue sĕ pară ciudatŭ, cum în Austria acele elemente se declară ca proptele ale statului, care în Ungaria ameninţă statulŭ, cum dincolo de Leita „mĕsurile restrinse pentru unŭ timpŭ şi scopŭ" obţinŭ aceeaşī politică, care în ţéra nóstră pórtă cuvêntulŭ neţĕrmuritŭ. Dér umbrele ameninţătóre ale lui Horia şi Cloşca cu greu li s'arŭ fi arĕtatŭ Maghiarilorŭ, décă ei n'arŭ fi statŭ ca nisce privitorī nepăsătorī, când fantomele de nópte ale reacţiunii în Austria au eşitŭ din mormintele lorŭ.

Seminarulŭ tinerimei române din Blaşiu.

»Fóia bisericéscă« din Blaşiu ne spune că la 31 Augustŭ a. c. 1884 s'a sânţitŭ edificiulŭ celŭ nou alŭ seminariului înfiinţatŭ de Escel. Sa Pré Sânţitulŭ Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea, celebrândŭ ieremonachulŭ Damian Elia Domşa în presenţa superiorilorŭ seminarului şi a unui numerosŭ publicŭ. In aceeaşī ḑi medicŭlŭ Dr. Iónŭ Colceriu a visitatŭ pe elevii primiţī în seminariu.

In anulŭ acesta s'au primitŭ în seminarŭ 65 elevī, dintre carī 4 pe spesele Escel. Sale Mitropolitului ér ceilalţī pentru o remunerare mică de 100 fl. pe anŭ. Concurenţī au fostŭ din tóte părţile locuite de Românī şi s'au şi primitŭ din tóte părţile nu numai gr. cat. ci şi gr. or.

Cu deosebire s'au luatŭ în considerare acei elevī a cărorŭ părinţī doresců ca se înveţe limba maternă. Mĕsura acésta e laudabilă.

Conducĕtorulŭ noului seminarŭ este d. Dr. Alesandru Grama, prefectŭ este d-lŭ profesorŭ Aureliu Florianŭ.

In 7 Septemvre a. c. Prea Sânţia Sa Metropolitulŭ a cercetatŭ institutulŭ pentru întâia óră, adresândŭ întrebărī şi cuvinte părintescī elevilorŭ.

Escelenţa Sa din alŭ sĕu a provĕḑutŭ institutulŭ cu totŭ mobilarulŭ şi are de cugetŭ a pune în vigóre în timpulŭ celŭ mai scurtŭ şi o fundaţiune, aşa că cei mai mulţī elevī se pótă fi întreţinuţī gratisŭ în institutŭ.

SCIRI MERUNTE.

Senatulŭ scólei confesionale gr. cat. din Velcheriu mulţămesce prin ḑiarulŭ nostru d-lui Vasiliu B. Muntenescu, preotŭ gr. cat. alŭ Dateşiului de Murĕşŭ, care a dăruitŭ scólei din Velcheriu preţiulŭ a 30 tăbliţe negre de scrisŭ pentru scolarii sĕracī din Velcheriu.

—0—

Totŭ din Velcheriu ni se comunică scirea, că la 18 Septemvre st. n., ducêndu-se economulŭ Eustachie Roşca împreună cu soţia sa cu carulŭ după lutŭ, întră în grópă adâncă de 3 metri, ér soţia sa rĕmase afară ca lutulŭ săpatŭ se'lŭ încarce în carŭ. Abia săpă economulŭ ca douĕ mĕsurī, când observà soţia sa că grópa se despică, sărī în ea apucêndŭ pe bărbatulŭ sĕu de umerī ca sĕ'lŭ scóţă afară. Pămêntulŭ însĕ cădŭ pe nenorocita femeiă şi o turti, ér bărbatulŭ ei rĕmase în fundulŭ gropei strîmtoratŭ de pămêntŭ între duoi bolovanī. După unŭ timpŭ de 4 óre, când vitele înjugate porniseră cu carulŭ printre păpuşoiu la păşune câţiva ómenī carī treceu p'acolo observară nenorocirea şi după o muncă de o óră isbutiră sĕ scótă cadavrulŭ femeei şi pe bărbatulŭ ei, care desperatŭ 'şī asteaptă mórtea. Elŭ a scăpatŭ cu câteva contusiunī, dér 'şī plânge credinciósa sa soţiă, care vrêndŭ sĕ'lŭ scape de mórte, a căḑutŭ ea în ghiarĕle ei.

—0—

Consistorulŭ archidiecesanŭ a publicatŭ o circulară către oficiile protopresbiteriale şi parochiale gr. or. din Transilvania, prin care le face cunoscutŭ: 1) că numirea învĕţătorilorŭ suplenţī se face de către consistoriul archidiecesanŭ, orī ce altă instituire de învĕţătorī e nulă şi nevalidă; 2) că orī ce schimbare în persóna învĕţătorilorŭ sĕ se notifice inspectorilorŭ regescī de scóle comitatensī, arătându-se din ce causă şi când s'a făcutŭ schimbarea; 3) că membri la institutulŭ de pensionare regnicolarŭ potŭ fi nu numai învĕţătorii definitivī cu atestate de cualificaţiune, ci şi fără atestate, carī au întratŭ în funcţiune înainte de 1868 orī dela 1868 încóce pânā la 1875. 4) că acei teologī, carī fiindŭ învĕţătorī se înscriu la institutulŭ de pensionare şi solvescŭ taxa fundamentală şi taxele anuale, când părăsescŭ cariera învĕţătoréscă au dreptulŭ a pretinde restituirea taxelorŭ solvite la acelŭ fondŭ.

—0—

In Aradŭ s'a împuşcatŭ în ḑilele acestea locotenentulŭ Alexandru Faludi dela reg. 39 de infanteriă, care a şi muritŭ. Motivulŭ e, că Faludi se logodise cu o frumósă fată a unui notarŭ din satŭ. Acum câteva ḑile se pomenī locotenentulŭ cu inelulŭ de logodnă că i se trimite îndĕrĕtŭ. Faludi se duelà cu contrarulŭ sĕu, care furase inima fetei şi pe care ilŭ însemnă binişorŭ. Necredinţa fetii însĕ ilŭ făcŭ sĕ se sinucidă.

—0—

„Independenţei române« i se scrie din Sĕlişte de lângă Sibiu că reuniunea industriaşilorŭ românī de acolo pregătesce pentru M. Sa Regina României unŭ strălucitŭ costumŭ naţionalŭ. Cojocarulŭ Popa lucréză unŭ cojocelŭ. Se scie, că acestŭ maestru a espusŭ la esposiţiunea din Sibiu unŭ cojocelŭ brodatŭ de dênsulŭ, care a fostŭ admiratŭ de tótă lumea ca unŭ capŭ de operă.

—0—

Acelaşī ḑiarŭ comunică, că sculptorulŭ Georgescu din Bucurescī lucréză la bustulŭ generalului Davila.

—0—

Inscrierea pentru esposiţiunea din Paris a copiilorŭ s'a terminatŭ. S'au înscrisŭ pânā acum 3065 de copiī în etate de cincī pânā la ḑece anī. Esposiţiunea se deschide la 5 Octomvre st. n. în pavilionulŭ oraşului Parisŭ.

—0—

Ḑiarulŭ starcevicianŭ „Sloboda" nu va apărea câtva timpŭ, din causă că poliţia a pretextatŭ, că noulŭ redactorŭ nu s'a legitimatŭ în ce privesce patria sa.

—0—

Ministrulŭ de agricultură ungurescŭ a încuviinţatŭ ca în Cernatulŭ Săcelelorŭ sĕ fie în fie-care anŭ la 3 Maiu şi 20 Septemvre târgŭ de vite.

—0—

Sambătă la 8 Septemvre s'a deschisŭ esposiţia din Iaşī, spune »Românulŭ.« Direcţiunea căilorŭ ferate române a acordatŭ o reducere de 50% visitatorilorŭ înaugurării Esposiţiunei din Iaşī.

—0—

In curêndŭ, ḑice acelaşŭ ḑiarŭ, va eşī de sub tiparŭ studiulŭ d-lui A. D. Xenopolŭ intitulatŭ »Teoria lui Rösler«. Acestŭ studiu, care a apărutŭ în parte în revista d-lui Tocilescu, are de ţintă rĕsturnarea rĕutăciósei părerī susţinută de scriitorii Ungurī şi Saşī, cum că Românii ar fi o poporaţiune emigrată nu de multŭ în Dacia, că pămêntulŭ acestei ţĕrī fiindŭ ocupatŭ, atuncī când au venitŭ Românii, de Maghiarī şi Germanī, lorŭ li se cuvine acéstă ţéră după dreptulŭ istoriei. Acésta teoriă a facutŭ unŭ rĕu nespusŭ Românilorŭ de peste Carpaţī în lupta lorŭ în contra Maghiarilorŭ.

—0—

Din Parisŭ se anunţă o descoperire sensaţională. S'a aflatŭ o fată electrică, în etate de 13 anĭ. Dr. Cholet, Arago şi Maunier mărturisescŭ, că fata e în stare prin electricitatea ce conţine sĕ asvêrle mesele şi scaunele din apropierea ei. Décă se isoléză de pămêntŭ prin sticlă, efectulŭ încetéză.

—0—

D. Bruto Amante, cunoscutulŭ scriitorŭ şi filo-românŭ, care vine spre a asistá la desvĕlirea statuei lui Ovidiu în Constanţa, însărcinatŭ pentru acésta de cătră ministerulŭ de instrucţiă italianŭ, a sositŭ, spune »Telegrafulŭ,« în Bucurescĭ Sâmbătă diminéţa.

—0—

In curêndŭ se vorŭ începe lucrările pentru construirea catedralei celei nouĕ în Bucurescĭ, pentru care s'a votatŭ de Camere suma de cincĭ milióne leĭ. Ortodoxulŭ spune, că ḑilele aste a se va întruni comisiunea respectivă, spre a hotărî loculŭ unde are sĕ se clădéscă catedrala. Comisiunea se compune din P. S. Mitropolitŭ primatŭ, preşedinte, Episcopii de Rîmnicŭ şi Buzeŭ, şi d-nii D. Sturza, I. Câmpinénu, Eug. Stătescu, col. N. Bibescu, I. Pencovicĭ, N. Carapati, St. Ionide şi Zahariade.

—0—

»La Romania« e titlulŭ unui ḑiarŭ mare ce apare la Roma odată pe săptămênă, sub direcţiunea d-lui B. E. Maineri, cunoscutulŭ publicistŭ filo-românŭ, şi a pré simpaticului şi inteligentului nostru compatriotŭ d. C. I. Mitilineu, fostŭ secretarŭ la legaţiunea română din Italia. Acestŭ organŭ de publicitate spune, »Rĕsboiulŭ,« pórtă deviza: Orientulŭ alŭ orientaliloŕŭ. — Libertatea şi independenţa popórelorŭ; elŭ are de scopŭ a ne face cunoscuţĭ în streinătate şi a strînge şi mai multŭ legăturile de amiciţiă şi iubire dintre ţéra nóstră şi sora ei mai mare, Italia. Noi îi urămŭ celŭ mai strălucitŭ succesŭ şi îndemnămŭ pe toţĭ patrioţii români sĕ încurajeze acéstă nobilă lucrare.

Corespondinţă particulară a „Gazetei Transilvaniei.“

Agramŭ, 21 Septemvre 1884.

Inverşunarea dintre partidele dela noi cresce pe ḑi ce merge.

Unŭ evreu anume Max Stern a corteşitŭ prea neruşinatŭ cu banii ce i-a primitŭ dela regimŭ şi astăḑĭ regimulŭ se vede constrînsŭ de a-lŭ păzí cu gendarmĭ şi cu miliţiă, căcĭ altmintrelea l'arŭ sfărîmá Starcevicianii.

Canonicul Gasparic încă se află sub paza guvernului. Pentru dênsulŭ a împărţitŭ Max Stern la alegĕtorĭ ca la 6000 florinĭ, a îngrijitŭ înse totodată şi pentru aceea ca sĕ nu dea tótă puterea din mână, de aceea vr'o 8000 florinĭ se mai află încă în mâna sa.

Aicĭ în Agramŭ suntemŭ împresuraţĭ de miliţiă. Stradele urbei suntŭ traversate preste nópte de patrule de câte douĕ companii şi de câte unŭ detaşamentŭ de husarĭ.

Primarulŭ oraşului a afişatŭ pe păreţii dela colţurile stradelorŭ o admoniţiune cătră locuitorĭ: ca proprietarii de case şi taţii de familiă sĕ nu lase pe lacheii lorŭ după 8 óre séra afară din case şi curţĭ, asemenea nicĭ servitórele sĕ nu umble pe strade.

In ḑilele cele mai de apróре ne mai aşteptă şi altă lovitură: restrîngerea libertăţii de pressă. Causa este, că »Sloboda« din 19 l. c. a pretinsŭ dela cititorii sĕi, ca la toţĭ aceia, carĭ nu sunt de partida lui Starcevicĭ sĕ le spargă capetele. Redactorulŭ Krajac se află sub lăcatŭ şi rĕtéză de erĭ, adecă de Sâmbătă.

Cea mai mare parte din canonicii, preoţii şi pretendarii cercului alŭ treilea electoralŭ, orĭ s'au abţinutŭ de la alegere, orĭ au votatŭ pentru partida lui Starcevicĭ.

Soţia Banului Chuen-Hedervary, născută contesa Teleki, a părăsitŭ Agramulŭ (Zagrabia) încă de pela mijloculŭ lunei lui Iulie, luându-şĭ tóte preţiósele cu sine; acum însĕ vĕḑêndŭ că regimulŭ a ajunsŭ a avé éräşĭ o mare maioritate în dietă în urma alegerilorŭ trecute se va întórce éră, orĭ cu preţiósele orĭ făr' de ele.

Gazetele oposiţionale, aşa »Pozor« ca şi »Sloboda« abia vĕdŭ lumina ḑilei după améḑĭ şi pe locŭ se confiscă. Se înţelege că a doua ediţiune a lorŭ este în cea mai mare parte albă şi de-a latulŭ paginei este imprimatŭ cu litere mari şi gróse cuvêntulŭ »zaplanjeno« adecă »confiscatŭ.«

Pe Croaţii cei din partea adevĕrată naţională îi audŭ de multeorĭ esclamândŭ, că din Croaţia nu vorŭ face Maghiarii nicĭodată unŭ comitatŭ (districtŭ) cum au făcutŭ din Transilvania.

Banulŭ Hedervary a avutŭ onórea de a fi cercetatŭ astăḑĭ Duminecă înainte de órele 8 diminéţa de comandantulŭ de corpŭ Baronŭ Ramberg. După aceea Banulŭ a făcutŭ contravisită comandantelui militarŭ şi tótă ḑiua până la 2 óre d. a. a fostŭ o frecuenţă mare între baronulŭ militarŭ şi civilŭ.

Starcevicianii faţă cu tóte acestea nu au alte arme decâtŭ pietrile cu carĭ spargŭ ferestrii şi — capete.

Puterea lorŭ nu stă în proporţiune cu puterea de care dispune guvernulŭ, dér cu atâtŭ mai mare şi mai grozavă este frica ce o respândescŭ. **P. St.**

MANDATULU IMPERATIVU.

In curêndŭ se vorŭ face în România alegerile pentru nouele Camere. Acestea vorŭ avé a decide şi în cestiunea importantă a reînoirei convenţiunei comerciale cu Austro Ungaria, Scimŭ că opiniunea publică în România s'a pronunţatŭ în contra convenţiunei comerciale esistente. Contrarii convenţiunei, temêndu-se ca nu cum-va guvernulŭ românŭ cedândŭ presiunei Austriei se facă a reînoí convenţiunea fără a o modificá în favórea comerciului românŭ, sunt decişĭ de a dá candidaţilorŭ de deputatŭ la alegerile viitóre mandatulŭ imperativŭ. Cu alte cuvinte: alegĕtorii sĕ pună alesului lorŭ condiţiunea sine qua non, ca sĕ voteze în contra convenţiunei comerciale.

Cu cestiunea de a se scí décă mandatulŭ imperativŭ în materiă de representaţiune politică póte séu nu sĕ fie admisŭ, se ocupă acum ḑiarele de dincolo.

E o cestiune prea însemnată — ḑice „România liberă“ — şi noi, când o discutămŭ, nu avemŭ intenţiune sĕ fimŭ ostilĭ nimĕnui; voimŭ însĕ ca, de astădată celŭ puţinŭ alegĕtorulŭ sĕ se pronunţe cu hotărîre asupra unei cestiunĭ, care e póte totŭ atâtŭ de mare ca aceea a împĕmentenirii jidovilorŭ. Guvernulŭ însuşĭ e bine sĕ scie care este simţĕmentulŭ ţĕrii în acéstă privinţă, şi décă convenţia trebue reînoită cu orĭ ce preţŭ pe vechile base, datorŭ este se impue candidaţilorŭ sĕi a se explicá asupra acestui punctŭ, pentru ca altfelŭ sĕ nu se ḑică cŭ s'a procedatŭ ca cu Domeniu Corónei. Pe de altă parte, dacă ţera se va pronunţa contra Convenţiunei, guvernulŭ care, ca orĭ-ce guvernŭ representativŭ, trebue sĕ se formeze voinţii ţĕrii, îşĭ va creá o posiţiune mai puţinŭ grea faţă cu strĕinĕtatea, căcĭ va puté opune acelŭ non possumus colectivŭ, în contra căruia infiuenţele din afară nu mai au nicĭ unŭ efectŭ, celŭ puţinŭ momentanŭ. Décă din contră alegĕtorii vorŭ trimete în parlamentŭ pe acei candidaţĭ carĭ se vorŭ declară susţiitorii Convenţiei, va fi cu atâtŭ mai bine, căcĭ nu se vorŭ mai creá guvernului dificultăţĭ.

In tóte casurile e bine sĕ se discute.

Iutrunirile electorale vorŭ începe în curêndŭ. In aceste întrunirĭ „Rom. lib.“ voesce ca toţĭ candidaţii la deputăţiă sĕ vie înaintea alegĕtorilorŭ lorŭ cu unŭ programŭ bine determinatŭ, şi în specialŭ sĕ se pronunţe asupra Convenţiunei.

Apanagiele şi cele-lalte acte ale Camerilorŭ trecute nu mai au — ḑice Rom. Lib. — nicĭ o importanţă faţă cu viitórea convenţiune. Celŭ multŭ décă se va puté face procesŭ foştilorŭ deputaţĭ carĭ le-au votatŭ, şi acésta într'unŭ modŭ co totulŭ platonicŭ.

Mandatulŭ imperativŭ specialŭ, credemŭ că-şĭ are raţiunea sa, într'o cestiune atâtŭ de vitală pentru ţéra nóstră. Sĕ ne aducemŭ aminte de revisuirea art. 7 din constituţiune, şi sĕ vedemŭ décă importanţa nu este totŭ atâtŭ de mare în casulŭ de faţă.

DIVERSE.

Profesorulŭ Schliemann, cunoscutulŭ archeologŭ, care a condusŭ săpăturile dela Troia, petrece de presinte cu familiă cu totŭ în Viena. Locuesce în »Hotel Imperial« unde necontenitŭ primesce visite. Invĕţatulŭ profesorŭ de multe orĭ ţine interesante conversaţiunĭ cu óspeţii sĕi, carĭ cu părere de rĕu auḑiră, că eminentulŭ archeologŭ deja va şi plecá din Viena. »Bucurosŭ amŭ mai stá, ḑise elŭ, dar din causa furtunelorŭ dela ecuatorŭ trebue sĕ plecămŭ la Atena.« Aicĭ are Schliemann de gândŭ sĕ-şĭ incheie opulŭ sĕu, ce-lŭ scrie despre săpăturile făcute în acropolea dela Tiryns, opŭ care va apăré în editura lui Brockhaus în trei limbĭ, francesă la Parisŭ, englesă la Londra şi germână la Berlinŭ. »Ideea fundamentalŭ a acestui opŭ, ḑice Schliemann, am desvoltat'o în prelegerea, ce am ţinut'o în congresulŭ archeologilorŭ adunaţĭ în Breslau. Acestŭ opŭ e încă numai de jumĕtate scrisŭ în mare parte de architectulŭ şi ingenierulŭ meu, despre ale cărui cunoscinţe, capacitate şi sciinţă se vorŭ puté convinge cititorii noului meu opŭ. Unele capitule suntŭ întregĭ scrise numai de dênsulŭ, şi vorŭ fi subscrise cu numele lui. Acum vomŭ începe érăşĭ lucrulŭ; ce amŭ scrisŭ vomŭ revedé, pentru că critică e severă, şi cele ce noi amŭ scrisŭ, trebue sĕ fie asigurate contra tuturorŭ atacurilorŭ, vină ele de unde vorŭ veni. Deocamdată numai întroducerea, care e scrisă pe doue cóle, se află sub tiparŭ. In întroducere vorbescŭ eu însu'mĭ, — icĭ şi colea ca unŭ predicatorŭ, căcĭ adeseorĭ mĕ folosescŭ de citaţiunĭ evreescĭ, grecescĭ şi armenescĭ.« Indată ce-şĭ va încheiá opulŭ, Schliemann va începe din nou alte săpăturĭ, unde nu vrea sĕ ni-o spună încă. »Căcĭ, ḑice elŭ, o astfelŭ de trădare, ar puté sĕ ne nimicéscă cele mai frumóse speranţe. Pentru fiecare săpătură mai înainte de tóte trebue sĕ câştigŭ unŭ fermanŭ, şi apoi câtŭ trebue sĕ umblu, sĕ ostenescŭ până ce mi-se dă o astfelŭ de încuviinţare! Trebue sĕ tăcemŭ în interesulŭ nostru propriu, dar peste puţinŭ timpŭ veţĭ auḑí că amŭ începutŭ érăşĭ alte săpăturĭ.«

*

Invidiosulŭ. — E egoistŭ ca totŭ muritorulŭ. Are şi unŭ dramŭ de vicleniă. Puţinŭ cam făţarnicŭ. dar timidŭ. Privesce de departe la tine... Ii pare mai frumosŭ lucru tĕu... L-ar dori. Ii pare rĕu când te vede mulţămitŭ, se bucură în inima lui când dai de vre-o nenorocire... Dacă póte, fără gândŭ de a profitá, dă mână de ajutorŭ la derăpănarea fericirei tale. Aşteptă cu nerăbdare ridicarea unuia ca elŭ, în dauna celui ce intrecea pe amêndoi. Móre de ciudă şi pe acesta când după ce a fostŭ ajunsŭ, e apoi întrecutŭ de dênsulŭ. E neodihnitŭ pururea; nemulţămitŭ totdéuna. Adeseorĭ împrumută patima defăimătorului. Atuncĭ, vorbesce de rĕu pe acela pe care îlŭ pismuesce. Caută sĕ'i afle celŭ mai micŭ defectŭ... Ilŭ trâmbiţéză de îndată ce l'a aflatŭ. E mai bunŭ cineva decâtŭ dênsulŭ, şi nu e luatŭ de acesta în sémă, îlŭ pismuesce că nu póte fi ca dênsulŭ. Eştĭ mai frumosŭ, mai bine făcutŭ, — blastămă natura că l'a turnatŭ pe altŭ calupŭ, şi din tr'altŭ soiu de aluatŭ. Pentru greşala firii te pismuesce pe tine. Da, se revóltă împotriva ómenilorŭ, cu carĭ găsesce că nu se asémĕnă întru ceva. Se revóltă împotriva fiinţii închipuite a Creatorului, — că nu l'a închipuitŭ şi pe elŭ cu totŭ ce vede la fie-care...

»Ochii vĕdŭ, inima cere,
»Rabdă dacă nu-i putere«...

Dar nu, elŭ nu póte răbdá... Inima i se strînge... Unŭ glasŭ lăuntricŭ îi şoptesce mereu ceea ce n'are, dér care ar puté sĕ aibă... Demonulŭ pismei rîde de se rupe, şi stându-i călare după ceafă, îlŭ mână, îlŭ totŭ mână... Unde?... Preste totŭ loculŭ unde se află cei ce au aceea ce n'are elŭ. Totdéuna dér pe căi nouĕ, care ducŭ însĕ totŭ spre patima lui. — Când e îndrăsneţŭ şi cu inima gata a i se închide la vre unŭ simţĕmêntŭ bunŭ atuncĭ e capabilŭ de crimă. Orĭ dacă n'o face, — te zăvistuesce şi pentru că ai ceea ce are şi elŭ, şi atuncĭ pórtă cu elŭ deprinderea de a'ţĭ pune beţe în róte la orĭ ce, de a'ţĭ face rĕu... Poporulŭ, în bogata lui limbă, când voesce a'ţĭ zugrăvi ceva, îlŭ poreclesce cu numele de: Maţe-rele. Revista „Tiner. Rom.“

*

Cugetărĭ chinesescĭ. — Nicĭ odată n'ai trebuinţă de atâta spiritŭ ca atuncĭ când ai a face cu unŭ prostŭ. — Décă facĭ o binefacere şi cerĭ iute rĕsplata, este a-ţĭ luá înapoi binefacerea. — Defectele altora te isbescŭ: dă mai multă atenţiune bunelorŭ lorŭ calităţĭ. — O mică crepătură face ca o corabiă sĕ se cufunde; o mică insectă póte dá o înţepătură mortală; o schinteă póte pricinui unŭ incendiu mare. — Mi se atribue o intenţiune rea; e! ce-mĭ pasă décă n'am avut'o? Mi se atribue o faptă condamnabilă: e! pentru ce sĕ mĕ întristezŭ, décă sunt nevinovatŭ? Opiniunea celorlalţĭ póte ca sĕ mĕ desbrace de vîrtute? — Cândŭ audŭ vorbindu-se rĕu de cineva, ḑice unŭ poetŭ, sêmţŭ aceeaşĭ durere ce mi-ar causa-o spinii ascuţiţĭ carĭ mi-ar înţĕpá inima; dar, când audŭ vorbindu-se bine de cineva, sêmţŭ aceeaşĭ plăcere ce mi-ar produce-o mirosulŭ celorŭ mai suave florĭ.

*

Greerii şi colera. — Citimŭ în Le Petit Var, ḑiarŭ din Tulon: O observare pe care de sigurŭ că mulţĭ din concetăţenii noştrii au făcut'o, a atrasŭ de multŭ timpŭ atenţiunea nóstră: acésta este lipsa completă de greerĭ pe teritoriulŭ nostru, pe o rază de peste ḑece chilometri. In generalŭ acéstă insectă hemipteră începe sĕ facă a i se auḑí cântecculŭ monotonŭ îndată ce începŭ căldurile. Anulŭ acesta căldurile au fostŭ forte marĭ: cu ele s'a ivitŭ şi Ingrozitorulŭ flagelŭ care a adusŭ durerea şi nemângăerea în numerose familii; greerii n'au datŭ nicĭ unŭ semnŭ de viéţă; vocea lorŭ a lipsitŭ din concertulŭ naturei. Nu cum-va óre greerii au presinţitŭ flagelulŭ destructor? Căutatu-s'au óre aiurea un locŭ mai sigurŭ, în atmosfera cea caldă séu în sînulŭ pămêntului? Dat-aŭ peste microbulŭ destructorŭ pe care învĕţaţiĭ l'au descoperitŭ după lungĭ cercetărĭ? Cine scie? In orĭ-ce casŭ, greerii nu ne-au cântatŭ în timpulŭ verei; nu mai încape nicĭ o îndoială că de astă-dată au avutŭ totŭ timpulŭ se s'aprovisioneze pentru a nu striga că morŭ de fóme în ḑilele cele rele.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 23 Septemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.85
Rentă de aurŭ 4% . . .	92.75
Rentă de hârtiă 5% . .	88.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	95.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.27
Bonurĭ rurale ungare . .	101.25
Bonurĭ cu cl. de sorgre	100.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25
Bonurĭ rurale transilvane	100 50
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.90
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.40
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.60
Renta de hârtiă austriacă	80.75
Renta de arg. austr. . .	81.85
Renta de aurŭ austr. . .	104.60
Losurile din 1860 . . .	134.50
Acţiunile băncei austro-ungare	850.—
Act. băncei de creditŭ ung.	291.75
Act. băncei de creditŭ austr.	292.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	$9.67\frac{1}{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.60
Londra 10 Livres sterlinge	121.60

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 10 Septemvre st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	$93\frac{1}{4}$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%) . .	„	93	»	$93\frac{1}{2}$
» convert. (6%) . .	»	$96\frac{1}{2}$	»	$97\frac{1}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	$32\frac{1}{2}$	»	33
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$102\frac{1}{4}$	„	103
» „ „ (5%) . .	„	$90\frac{1}{2}$	„	91
» » urban (7%) . .	»	$101\frac{1}{2}$	„	102
» » „ (6%) . .	»	$97\frac{1}{2}$	»	98
» „ » (5%) . .	»	$86\frac{3}{4}$	»	$87\frac{1}{4}$
Banca naţională a României	„	1400	„	1407
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	„	366.	„	367
« » » Naţională . .	„	243	»	244
Aurŭ	„	6—.%	„	5·75
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.06.	„	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 24 Septemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.10	Vênd.	9.12
Argint românesc	»	9.—	»	9.05
Napoleon-d'orĭ	»	9.64	»	9.66
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.94
Imperialĭ	»	9.87	»	9.90
Galbenĭ	»	5.64	»	5.68
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei.“

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

LICITAŢIUNE!

Mobilele din rĕmasulŭ fericitului d. protopopŭ Iosifŭ Baracŭ se vorŭ vinde în licitaţiune publică **în ḑiua de 25 (13) Septembre a. c.** în casele parochiale de sub Nr. 1338 în Prundŭ cu banĭ gata.

Braşovŭ în 21 (9) Septembre 1884.

Insciinţare.

Dela 1. Octobre a. c. mĕ mutŭ cu locuinţa şi **cancelaria advocaţială** în strada Căldărarilorŭ Nr. 518, în localulŭ de până acum alŭ judecătoriei reg. de cercŭ, etagiulŭ I. unde în alŭ II-ea etagiu se află şi oficiulŭ telegraficŭ reg.

4—5 **IOSIFŬ PUŞCARIU.**

3—3

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de alŭ doilea învĕţătorŭ la scóla confesională gr. cat. din Feldru, Vicariatulŭ Rodnei, pe temeiulŭ conclusului senatului scolasticŭ din 14 Septembre a. c. se escrie concursŭ.

Beneficiile împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ următórele: 200 fl. din fondulŭ scólei confesionale gr. cat. a Feldrului.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ de alŭ doilea învĕţătorŭ au sĕ-şĭ suştérnă suplicele lorŭ la subscrisulŭ senatŭ până în 4 Octobre a. c. st. n. la care sĕ se alăture cartea de botezŭ, testimoniu preparandialŭ şi testimoniu de cualificaţiune, — ér suplicele întrate mai târḑiu se vorŭ retrămite.

Dela Senatulŭ Scólei gr. cat. Feldru în 16 Sept. 1884.

preşedintele **Gregoriu Mureşeanu.**

notarulŭ **Ioane Cosma,** învĕţătorŭ.

1—3

Concursŭ.

Devenindŭ vacante următórele stipendii şi anume:

a) Celŭ de 100 fl. pe anŭ pentru studenţĭ la scóla comercială din patriă.
b) Celŭ de 50 fl. v. a. din fundaţiunea „Dobâca“ pentru gimnasiştĭ; născuţĭ din comitatulŭ de odinióră alŭ Dobâcei.
c) Celŭ de 20 fl. v. a. din fundaţiunea „E. D. Başota“, pentru gimnasiştĭ; cu preferenţă celorŭ din munţii apusenĭ sau din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului.
d) Celŭ de 60 fl. din fundaţiunea „Gallianā“ pentru gimnasiştĭ.

Mai departe fiindŭ a se conferi de nou:

e) Unŭ stipendiu de 50 fl. din fundaţiunea fraţilorŭ (Radu şi George) Riurianu, pentru studenţĭ dela scóle medii.
f) 2 ajutóre à 20 fl. pe anŭ din fundaţiunea „Tofaleană“ pentru meseriaşi cu preferinţă pentru descendenţĭ din vr'o familiă a fostei comune „Tofalĕu.“

Se escrie prin acésta concursŭ pentru conferirea lorŭ. Cererile au se fie presentate subsemnatului comitetŭ până la 20 Octomvre st. n. a. c. însoţite pentru stipendiile de sub a—e de următórele documente:

1. Atestatŭ de botezŭ.
2. Atestatŭ scolasticŭ de pe semestrulŭ alŭ II-lea alŭ anului scolasticŭ precedentŭ.
3. Atestatŭ de frecuentare din anulŭ scolasticŭ curentŭ.
4. Atestatŭ de sărăciă, eventualŭ de stare orfană, dela primăria comunală, vidimatŭ de oficiulŭ pretorialŭ.
5. Declaraţiunea că nu capĕtă din altŭ locŭ vre-unŭ stipendiu.

Ear la cele de sub f) pe lângă atestatŭ de botezŭ, atestatŭ scolasticŭ de celŭ puţinŭ a 4-a clasă elementară şi atestatŭ de sărăciă, şi contractŭ încheiatŭ cu măiestrulŭ la care sĕ află în învĕţătură.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută la Sibiu în 3 Sept. st. n. 1884.

Iacobŭ Bologa, v.-preşedinte.

G. Bariţiu, secret.

Tipografia Alexi Braşovŭ.